

Asia: VN/28108/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin kauppakamarin ja Oulun kauppakamarin lausunto valtioneuvoston asetuksesta alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2026–2028.

Alueellista kuljetustukea viedään väärään suuntaan.

Lapin ja Oulun kauppakamarit pitävät myönteisenä, että alueellisen kuljetustuen järjestelmää esitetään jatkettavaksi. Samalla kuitenkin ilmaisemme vakavan huolen sekä tukijärjestelmään ehdotetuista muutoksista (alarajan korotuksesta, tukiprosenttien alentamisesta) että määrärahan leikkauksista. Näillä muutoksilla tuen vaikuttavuus heikkenisi nykyisestä, entistä useampi yrityksistä jäisi tuen ulkopuolelle ja pohjoisen yritysten suhteellinen kilpailukyky markkinoilla heikkenisi.

Tuen alarajaa ollaan nostamassa viisinkertaiseksi ja tukiprosentteja laskettaisiin selvästi. Samalla myös määrärahaa on leikattu, vaikka kuljetustukialuetta on nykyisellä tukikaudella laajennettu. Valtion vuoden 2026 talousarviossa alueellisen kuljetustuen määräraha on vain 3,7 miljoonaa euroa, kun vuonna 2025 määräraha oli 5,3 miljoonaa euroa ja sitä aiemmin 6,3 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 kuljetustukea myönnettiin Lappiin 505 000 euroa, Pohjois-Pohjanmaalle 1,9 miljoonaa euroa ja Kainuuseen 258 000 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön asetusmuistion mukaan tukiprosenttien alentaminen ja alarajan korottaminen jättäisi arviolta noin 100 yritystä lisää tuen ulkopuolelle. Kun alarajaa nostetaan viisinkertaiseksi, monet pienet yritykset eivät enää ylitä hakukelpoisuuden rajaa, vaikka niiden kuljetusmatkat ja kustannukset olisivat merkittävä kuluerä toiminnassa.

Pohjoisen yritysten etäisyyksistä johtuvien kilpailuhaittojen vähentämiseksi kuljetustukea tulisi kehittää - ei leikata.

Alueellinen kuljetustuki on pohjoisen Suomen pienille ja keskisuurille yrityksille tärkeä väline, jolla tasataan pitkien etäisyyksien aiheuttamia kustannuksia, parannetaan yritysten kilpailukykyä ja tuetaan harvaan asuttujen alueiden elinvoimaa. Pitkät maakuljetukset ovat välttämättömiä, ja kuljetuskustannukset muodostavat merkittävän osan lopputuotteen hinnasta — kustannuksia, joita ei voida täysimääräisesti siirtää tuotteiden hintoihin.

Ruotsissa vastaavan alueellisen kuljetustuen tukitasot vaihtelevat 5–45 %:n välillä, vähimmäisetäisyys on 400 km ja tukea voidaan myöntää enintään 15 miljoonaa SEK (noin 1,3 miljoonaa €) vuodessa per tuotantolaitos. Ruotsin tukijärjestelmä painottaa erityisesti pohjoisia alueita, ja esimerkiksi Norrbottenin läänissä tukiprosentit vaihtelevat 35–45 % välillä.

Kun Suomessa kuljetustukea leikataan, Pohjois-Suomen yritysten kilpailukyky esimerkiksi suhteessa Pohjois-Ruotsiin heikkenee. Tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi tarvitaan Suomessa aidosti vaikuttava alueellinen kuljetustuki.

Yksi keskeinen näkökohta on myös tukikelpoisen yrityksen määrittely. Suomessa on pidetty tiukasti kiinni pk-yrityksen määritelmästä ja konsernitarkastelusta. Tämä johtaa siihen, että kasvun myötä osa yrityksistä putoaa tukikelpoisuuden ulkopuolelle, vaikka kuljetusmatkat ja niiden kustannusvaikutukset pysyvät samoina. Näkemyksemme mukaa hyvä ratkaisu kilpailukyvyn vahvistamiseksi olisi luopua vientikuljetusten osalta konsernitarkastelusta.

Suomessa on valmistunut Pohjoisen Suomen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää alueen taloudellinen kasvua, elinvoimaa ja investointeja. Haluamme tuoda esiin, että Pohjois-Suomen yrityksille tärkeään kuljetustukeen ehdotetut muutokset ovat näiden tavoitteiden vastaisia.

Esitämme, että kuljetustukea tarkastellaan kokonaan uudelleen. Järjestelmän ja kriteerien tulee olla sellaisia, että kuljetustuki olisi aidosti vaikuttava väline pitkien kuljetusetäisyyksien alueiden yritystoiminnan kilpailuhaittojen kompensoinnissa ja kilpailukyvyn varmistamisessa.

Lisätiedot:

Lapin kauppakamari, johtaja Hanna Baas, hanna.baas@chamber.fi

Oulun kauppakamari, varatoimitusjohtaja Esa Pellikainen, esa.pellikainen@chamber.fi

Pellikainen Esa
Oulun kauppakamari

Baas Hanna
Lapin kauppakamari